

Janmaat

CO₂. De overheid meent dat het ontzaglijk belangrijk is dat de uitstoot daarvan wordt teruggedrongen. Dan kan zij niet tegelijkertijd een bedrijf subsidiëren dat de uitstoot gigantisch verhoogt en tegen andere bedrijven die dit voorbeeld uit concurrentie-overwegingen gaan volgen, zeggen: jullie mogen het niet, jullie krijgen een boete. Hetzelfde geldt voor hardrijden op de snelweg: een minister van Justitie moet zich evenzeer aan de regels houden als iedere andere burger. Onze overheid is daarin niet normatief.

Wat de CD-fractie vreest, zoals ook andere fracties hebben benadrukt, is dat er toch politieke belangen zijn verdedigd. De commissie komt wel met oplossingen, maar dat betreft alleen de organisatie. De organisatie moet anders gaan werken, er moeten andere wetten en regels komen. De commissie heeft echter terecht ook geconstateerd dat er een gezagscrisis is. Gezag is per definitie in hoge mate gebonden aan personen. Het is dus niet mogelijk dat gezag te herstellen als diezelfde personen in hun carrière geen consequenties ondervinden van de geweldige uitlijders die onder hun verantwoordelijkheid zijn gebeurd. Als de commissie komt tot aanbevelingen voor regelgeving, dan volgen wij die zeker op detaillistisch gebied niet. Naar de mening van de CD-fractie heeft Nederland een uitstekende bestuursstructuur. Maar, zoals gezegd, het ontbreekt aan de normatieve invulling met betrekking tot ambtenaren en politici. Op dat gebied heeft de commissie geen knopen durven doorhakken. De commissie kan natuurlijk geen besluiten daarover nemen. Maar als zij met zoveel aanbevelingen komt, dan is het toch logisch dat er ook aanbevelingen komen voor het herstel van gezag?

Gezag wordt natuurlijk niet hersteld als de commissie geen strafrechtelijke consequenties wil verbinden aan een aantal tegenstrijdige verklaringen die de indruk van meened hebben gewekt. Het meest schrijnend in dat opzicht zijn de tegenstrijdige verklaringen van mevrouw Sorgdrager en de heer Blok. Als een minister een zo belangrijk gegeven niet zou hebben gehoord, dan zeg ik: of zij wil niet, of zij is niet geschikt voor die functie. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de staatssecretaris van Justitie. Mensen

die zo aan de politieke top zitten en zo verantwoordelijk zijn voor het beleid en die dan niet ingrijpen op de wijze die de heer Van Thijn heeft aangegeven, worden volstrekt ongelooftwaardig en missen het gezag om het toch al tanende politieke systeem wat meer basis te geven. De commissie kan worden aangesproken op het achterwege blijven van een advies op dit punt. Het verdedigen van belangen komt namelijk nog meer in zicht als op de laatste dag ook de minister-president en de vice-minister-president in zicht komen. Dan denk je: nu gaat het komen. Dat was echter niet zo, toen was het af, uit, gesloten. Daarmee blijft er mogelijkerwijze een verdenking hangen die niet nodig was geweest. Vandaar dat het gezag op deze manier, waar de commissie zich voor warm maakt, niet hersteld kan worden als alleen een aantal lagere ambtenaren hier de consequenties van zouden ondervinden en de toppen van zowel openbaar ministerie als politie kunnen blijven zitten. Die mensen hebben hun gezag verspeeld, los van wat er verder is gebeurd.

De conclusie is dat de CD niet onverdeeld positief tegenover het werk van de commissie staat. Zij heeft wat betreft de hoofdlijnen die hebben geleid tot het instellen van de commissie, inderdaad veel feiten naar buiten gebracht, maar de consequenties die daaruit zouden moeten voortvloeien, zijn wij bij de commissie niet tegengekomen. Daar zullen wij het kabinet wel op aanspreken, maar die had de commissie naar de mening van de CD moeten trekken als zij een poging had willen doen om een objectief oordeel te geven, niet alleen over de drugshandel, maar ook over het functioneren van de Nederlandse politiek, en daarmee het kabinet een handreiking had willen doen voor herstel van het gezag in het buitenland.

De voorzitter: Wij zijn gekomen aan het eind van de eerste termijn van de kant van de Kamer. Omdat de commissie meer tijd wil voor de voorbereiding van haar antwoord, stel ik voor, dit debat vanavond om half acht voort te zetten en niet om zeven uur.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.15 uur tot 14.15 uur geschorst.

□

De voorzitter: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De voorzitter: Het Presidium heeft met eenparigheid van stemmen besloten, te stellen in handen van:

a. de vaste commissie voor Justitie:
- het wetsvoorstel Uitvoering van het op 1 maart 1991 te Montreal tot stand gekomen Verdrag inzake het merken van kneedspringstoffen ten behoeve van de opsporing ervan (24675);

- het wetsvoorstel Goedkeuring van het op 1 maart 1991 te Montreal tot stand gekomen Verdrag inzake het merken van kneedspringstoffen ten behoeve van de opsporing ervan (24676, R1570);

b. de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Kieswet en de Gemeentewet ter uitvoering van richtlijn nr. 94/80/EG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 19 december 1994 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht bij gemeenteraadsverkiezingen ten behoeve van burgers van de Unie die verblijven in een Lid-Staat waarvan zij de nationaliteit niet bezitten (24664);

c. de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs in verband met decentralisatie van huisvestings- en bestedingsbeslissingen en vervallen van het economisch claimrecht (24666);

d. de vaste commissie voor Financiën:
- het wetsvoorstel Wijziging van de

Voorzitter

Wet van 12 december 1991 tot wijziging van het fiscale regime voor onderhoudsvoorzieningen en spaarvormen alsmede van het fiscale regime voor verzekeraars en directiepensioenlichamen (24677);

e. de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer: - het wetsvoorstel Instelling van de Raad voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Wet op de VROM-raad) (24673);

f. de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport: - het wetsvoorstel Een aantal wijzigingen van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen en een aanpassing van de Wet afbreking zwangerschap aan de gewijzigde wetgeving met betrekking tot accountants (24669);

g. de algemene commissie voor de Rijksuitgaven, en de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid: - de brief van de Algemene Rekenkamer n.a.v. het rapport "Aspergesteken, Seizoenarbeid in de tuinbouw" (24685).

Het woord is aan mevrouw Sipkes.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Enkele weken geleden heb ik de regering verzocht om een brief over de invoering van de nieuwe spelling. Ik heb gevraagd, in die brief het grote verzet tegen de nieuwe spelling aan de orde te stellen en de wijze waarop de nieuwe spelling zal worden doorgevoerd. Tot op heden heb ik die brief nog niet ontvangen. Ik heb wel uit de media begrepen dat alle scholen twee groene boekjes krijgen, maar daar blijft het bij.

Ik vraag de regering om mijn verzoek met wat meer spoed te honoreren. Ik vraag om spoed omdat ik begrepen heb dat leden van deze Kamer volgende week een informeel overleg hebben met staatssecretaris Nuis en leden van de Taalunie. Voor die tijd verneem ik graag het standpunt van de regering, liefst aangevuld met een reactie op de twijfel die er op dit moment heerst over de juridische geldigheid van de nieuwe spelling. Ik heb begrepen dat het ministerie meent dat er alleen wetswijziging nodig is als het gaat over trema's, apostrofs, verbindings-

streepjes en dergelijke. Kortom, ik wil graag weten in hoeverre dit serieus is.

De heer **Cornielje** (VVD): Voorzitter! Ik heb begrepen dat in de Eerste Kamer gevraagd is om een wettelijke regeling op dit punt. Tegen die achtergrond is het helemaal van belang dat wij erover geïnfomeerd worden of deze wijziging een wettelijke regeling behoeft.

De **voorzitter**: Ik heb een vraag aan mevrouw Sipkes. Zij heeft van de week ook al om een spoedige reactie op deze kwestie gevraagd. Nu vraagt zij naar aanleiding daarvan om een nog spoediger reactie. Wanneer loopt die termijn naar haar gevoel af?

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Volgende week donderdag is er een informeel gesprek waarbij ook de staatssecretaris aanwezig is. De reactie waarom ik heb gevraagd, zou ik graag voor die tijd ontvangen.

De **voorzitter**: De duiding die u nu geeft, wilde ik u ontlocken, opdat de staatssecretaris ook weet wat wordt bedoeld.

Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de brief van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid inzake instelling van een tijdelijke commissie onderzoek CTSV (24653, nr. 10).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, overeenkomstig de voorstellen van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid te besluiten.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik benoem tot lid van de tijdelijke commissie onderzoek CTSV de leden Reitsma, Sipkes, Van Zijl, Van Walsem, Klein Molekamp en Van Dijke.

Ik bepaal dat de constitutie zal plaatsvinden een kwartier na de aanvang van de dinerpauze.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, alsmede de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de decentralisatie van de huisvestingsvoorzieningen (24455), en van:**

- de motie-Poppe c.s. over gelden voor onderwijshuisvesting als specifieke uitkering uit het Gemeentefonds (24455, nr. 37);
- de motie-Poppe/Rabbae over efficiëncykorting (24455, nr. 38);
- de motie-Van de Camp over passende oplossingen voor de groeigemeenten (24455, nr. 39);
- de motie-Rabbae over een rapportage na één jaar over de uitvoering van de decentralisatie (24455, nr. 40).

(Zie vergadering van 11 april 1996.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**: Het amendement-Liemburg c.s. op stuk nr. 31 is ingetrokken en maakt geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

□

Staatssecretaris **Netelenbos**: Voorzitter! Ik dank de leden van deze Kamer voor hun reactie op de opmerkingen van de regering in eerste termijn. Ik moet constateren dat wij al discussiërend verder tot elkaar zijn gekomen. Gelet op de manier waarop wij het knelpunt inzake de benadeelde gemeenten hebben opgelost en op de reactie van de woordvoerders daarop, lijkt het mij dat wij met elkaar een aantal belangrijke stappen hebben gezet waardoor dit wetsvoorstel aan helderheid wint.

Een aantal vragen dat in tweede termijn is ingebracht, ligt nog voor. Deze wil ik nu successievelijk gaan beantwoorden. Ik wil beginnen met de opmerking van de heer Cornielje. Hij heeft gesproken over de doordecentralisatie. Daarbij heeft hij gesteld dat het belangrijk is dat de Vereniging van Nederlandse gemeenten en de besturen-organisaties gezamenlijk bekijken hoe voorbeelden van good practice